

Guia Docent

***“DIDÀCTICA: ELS SUBJECTES, ELS
PROCESSOS I ELS CONTEXTOS
D’APRENTATGE”***

***Curs 2011-2012.
Primer quadrimestre. Grup: PB.
Professor: Francisco García Aznar.***

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

DADES INICIALS D'IDENTIFICACIÓ

Nom de l'assignatura:	ELS SUBJECTES, ELS PROCESSOS I ELS CONTEXTOS D'APRENTATGE.
Caràcter:	Troncal
Titulació:	Grau de Pedagogia
Departament:	Didàctica i Organització Escolar
Professor responsable:	Francisco García Aznar

INTRODUCCIÓ A L'ASSIGNATURA

Aquesta assignatura és obligatòria de segon curs del Grau de Pedagogia. Tractarem d'aprofundir en el sentit i en la significació dels processos d'ensenyament-aprenentatge dintre de la institució escolar però amb una major especialització. Al primer curs del Grau els alumnes han cursat "Didàctica: Cultura i Educació en la societat actual" de caràcter obligatori i de sis crèdits, que vé a ser una base per la matèria que cursaran durant el segon any. Es presentaran les principals Teories Curriculars a la llum dels diferents paradigmes de les Ciències Socials i les formes corresponents de concreció en projectes curriculars. També es tractarà la Didàctica entesa com a mediació crítica entre els subjectes, el coneixement i les diferents realitats socio-econòmiques i polítiques.

En aquesta segona matèria de Didàctica s'analitzaran els components dels projectes didàctics, prestant especial atenció a les necessitats diverses dels contextos d'aprenentatge, donant resposta d'una forma global i integradora.

OBJECTIUS GENERALS

1. Potenciar la capacitat crítica de l'alumne en relació a l'anàlisi dels contextos socials, polítics, econòmics i culturals.
2. Conèixer els passos necessaris per desenvolupar i coordinar accions educatives.
3. Conèixer i valorar els diferents models i paradigmes del currículum i el seu sentit per la pràctica docent.

4. Entendre la necessitat de l'atenció a la diversitat en educació mitjançant programes i projectes de treball adients.
5. Aprendre a dissenyar, avaluar i analitzar críticament els diferents materials curriculars.
6. Analitzar els processos d'ensenyament-aprenentatge i elaborar criteris de millora.

CONTINGUTS

- Els canvis socials i la necessitat de repensar l'educació: les funcions de l'escola en la societat del segle XXI.
- L'alumnat com a subjectes: entre les regulacions institucionals i els contextos culturals.
- Les teories curriculars i les diferents epistemologies de les Ciències Socials.
- La planificació com anticipació dels processos d'ensenyament-aprenentatge.
- El desenvolupament del currículum i l'organització dels processos d'ensenyament: l'aula com a marc de relacions, mètodes, mitjans i materials didàctics.
- L'avaluació: com conèixer els efectes de l'ensenyament.
- Els projectes curriculars com a estratègia de renovació pedagògica.

COMPETÈNCIES

COMPETÈNCIES BÀSIQUES	
B1	Aplicar els coneixements de la matèria a l'àmbit professional.
B2	Tindre la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants per emetre judicis pedagògics que incloguen una reflexió sobre qüestions d'índole social, científica o ètica.
B3	Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions de l'àmbit professional a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
COMPETÈNCIES GENERALS	
G1	Capacitat d'anàlisi i síntesi.
G2	Capacitat d'organització i planificació.
G3	Capacitat de comunicació professional oral i escrita en les llengües pròpies de la Universitat de València
G4	Capacitat d'utilització de les TIC en l'àmbit d'estudi i context professional.
G5	Capacitat de gestió de la informació.

G6	Capacitat de resolució de problemes i presa de decisions
G7	Capacitat de treballar en equips multi i interdisciplinars
G8	Capacitat per integrar-se i comunicar-se amb experts d'altres àrees i en distints contextos.
G9	Capacitat per realitzar investigació educativa en diferents contextos.
COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	
E1	Diagnosticar necessitats, situacions complexes i possibilitats de les persones per fonamentar les accions educatives.
E2	Conèixer i comprendre els processos d'ensenyament aprenentatge i la seua incidència en la formació i desenvolupament integral de les persones i les comunitats.
E3	Dissenyar plans, programes, projectes, accions i recursos educatius en diferents contextos.
E4	Conèixer els principis i fonaments de l'atenció a la diversitat en educació i desenvolupar i coordinar intervencions educatives amb persones o grups amb necessitats educatives especials, en situacions de risc, de desigualtat o discriminació (gènere, opció sexual, classe, ètnia, edat, religió o discapacitat)
E5	Conèixer i comprendre els Sistemes Educatius i formatius actuals en el context internacional
E6	Conèixer i analitzar les polítiques educatives, el seu desenvolupament legislatiu i la seua incidència en les reformes educatives.

METODOLOGIA

La metodologia a aplicar a l'aula vincularà permanentment la teoria i la praxis, utilitzant tant l'exposició magistral, com els debats, els comentaris de textos i les dinàmiques grupals a l'aula, com s'especifica a l'apartat d'avaluació.

Utilitzar una avaluació continua requereix d'una actitud grupal i individual de col·laboració i interès per part de l'alumnat. Es tractarà de fer la major part de treballs en horari de classe, deixant la part de treball més autònom per tal que el discent pugui realitzar lectures i treballs individuals que van a ser requerits a classe.

La preparació d'activitats pràctiques com convidar a professionals, preparar taules rodones o treballar material visual té la intenció de dinamitzar les classes motivant a l'alumnat a emprar en el seu futur professional altres formes alternatives en el procés d'ensenyament-aprenentatge.

VOLUM DE TREBALL

Activitats formatives	Metodologia	Crèdits ECTS ¹	Hores	Competències
Classes presencials teòriques	Presentacions i exposicions del professorat	1	25	B1, G4, G8, E2, E4, E5, E6.
Classes presencials pràctiques	Estudis de casos, pràctiques a l'aula, dinàmiques	1	25	B1, G6, G7, G8, E1, E2, E3, E4
Seminaris	Lectura, estudi i debat al voltant de temes guiats i amb materials facilitats per el professor.	1	25	B2, B3, G3, G6 E2, E4
Activitats complementàries presencials	Visites de professionals convidats (activitat prèvia i debat posterior), pel·lícules, aula d'informàtica,	0.5	12.5	B2, B3, G4, G5, G8, E3, E4
Estudi i treball autònom	Estudi de l'alumne relacionat amb les classes teòriques i lectures individuals.	1	25	G1, G2, E2
Tutories presencials i virtuals	Assessoria personalitzada sobre temes d'estudi i treball.	0.5	12.5	G2, E3
Avaluació	Proves escrites: assajos, resums, prova final; assistència, participació a l'aula, treballs en grup i autoavaluació.	1	25	G1, G3, G4, G5, G7, E1, E4
	TOTAL HORES:		150	
	TOTAL CRÈDITS ECTS:	6		

AVALUACIÓ DE L'APRENTATGE

Per assegurar l'adquisició i el desenvolupament de les competències associades a la matèria, l'avaluació es durà a terme mitjançant diversos procediments, atenent les activitats realitzades pels alumnes. Es tracta d'una dinàmica d'avaluació continua on l'assistència i la participació a l'aula és part fonamental de l'avaluació final. Aquestes són les ferramentes que s'utilitzaran per tal d'obtindre dades suficients sobre els avanços en l'aprenentatge dels alumnes:

1.- Dinàmiques a l'aula: activitats de participació intercalades dins de les explicacions magistrals. S'inclouen les activitats complementàries presencials².

¹ Un crèdit ECTS correspon a 25 hores lectives.

² Les activitats complementàries presencials es pactaran amb l'alumnat a partir de les propostes de la docent: recerques a l'hemeroteca i la biblioteca; taules rodones amb professionals i amb els propis estudiants; activitats a l'aula d'informàtica; assistència a conferències, tallers o xerrades; vídeo fórum; visites a recursos d'educació de diferents contextos...

2.- Treballs individuals i en grup a l'aula: qüestionari de coneixements previs, treballs grupals a l'aula (on s'avaluaran les competències d'interacció mitjançant l'observació de la docent), exposicions orals a la resta de companys.

3.- Informes i memòries individuals: xicotets treballs individuals sobre alguns dels temes tractats a classe, demostrant la capacitat de síntesi, les habilitats de recerca bibliogràfica i d'informació, organització i estructura dels treballs i presentació. Poden ser en forma d'assaig, de projecte d'investigació...

4.- Proves d'execució a l'aula: saber aplicar el coneixement assolit a casos concrets com per exemple els dissenys curriculars.

5.- Prova final escrita: preguntes a desenvolupar sobre els continguts teòrics i pràctics donats durant el quadrimestre. Inclou un apartat d'autoavaluació on es valorarà l'autonomia i la capacitat autocrítica per jutjar els propis mèrits.

PERCENTATGES DE L'AVUACIÓ:

- Treball a l'aula:	30 %
- Activitats complementàries presencials:	10%
- Treball autònom fora de l'aula:	20%
- Prova final i autoavaluació:	40%

• Total: 100%

- En cas de no poder assistir a classe caldrà parlar amb la docent en horari de tutoria per establir un contracte d'aprenentatge que pugui pal·liar el 40% corresponent al treball a l'aula i a les activitats complementàries presencials.

CALENDARI I HORARIS:

- Primer quadrimestre: 15 de setembre a 23 de desembre.
- Classes:
 - Dijous: 17:30-20 h.
 - Divendres: 17:30-20 h.
- Activitats complementàries presencials:
 - Per confirmar horari i dies.
- Prova final:
 - Primera convocatòria del 16 de gener de 2012.
 - Segona convocatòria: del 25 de juny de 2012.
- Tutories: Despatx D-20, sisé pis de la Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació, Departament de Didàctica i Organització Escolar.
 - Horari de tutories :
 - Dimarts de 15 a 20 hores.

BIBLIOGRAFIA³.

- ANGULO, J Y BLANCO, N. (2000): *Teoría y desarrollo del currículum*. Málaga: Aljibe.
- APPLE, M. (1986): *Ideología y currículo*. Madrid: Akal.
- BLANCO N. (1996): "¿De qué mujeres y de qué hombres hablan los libros de texto?" en *Kikiriki* núm. 54, pp. 47-52.
- BRUNER, J. (1972): *El proceso de la educación*. México D.F.: Uteha.
- DARLING HAMMOND, L. (2001): *El derecho de aprender. Crear buenas escuelas para todos*. Barcelona: Ariel.
- ESCUDERO, J.M. (coord.) (1997): *Diseño y desarrollo del currículum en la educación secundaria*. Barcelona: Horsori.
- ---- (2004): "El currículum, los procesos de enseñanza-aprendizaje y los profesores de los programas de diversificación curricular y garantía social" en LÓPEZ, J. et al. *Cambiar con la sociedad, cambiar la sociedad*. Actas del 8º Congreso Interuniversitario de Organización de las Instituciones Educativas. Sevilla: Universidad de Sevilla.
- FREIRE, P. (1973): *Pedagogía del oprimido*. México: Siglo XXI.
- ---- (1974): *Concientización. Teoría y práctica de la liberación*. Argentina: Ediciones Búsqueda.
- ---- (1980): *La educación como práctica de la libertad*. México: Siglo XXI
- ---- (1996): *Pedagogía de la esperanza*. México: Siglo XXI.
- GIMENO SACRISTÁN, J. Y PÉREZ, A. (1983): *La enseñanza: su teoría y su práctica*. Madrid: Akal.
- ---- (1998) *El currículo: una reflexión sobre la práctica*. Madrid: Morata
- ---- (2000): *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid: Morata.
- ---- (2001): *Educación y convivir en la cultura global*. Madrid: Morata.
- ---- (2003): *El alumno como invención*. Madrid: Morata.
- ---- (2005): *La educación que aún es posible*. Madrid: Morata.
- GOODSON, I. (2000): *El cambio en el currículum*. Barcelona: Octoedro.
- GRUNDY, S. (1991): *Producto o praxis del currículo*. Madrid: Morata, 7ª impresión.
- HARGREAVES, A. (2003): *Enseñar en la sociedad del conocimiento*. Barcelona: Octoedro.
- KEMMIS, S. (1998): *el currículum más allá de la teoría de la reproducción*. Madrid: Morata.
- MARTÍNEZ BONAFÉ, J. (1989a): *Renovación pedagógica y emancipación profesional*. Valencia: Servei de Publicacions de la Universitat de València.
- ---- J. (1998) "Materiales curriculares y cambio educativo. Siete cuestiones abiertas y una propuesta de urgencia" en *Trabajar en la escuela. Profesorado y reformas en el umbral del siglo XXI*. Madrid: Miño y Dávila, pp. 121-140.
- McLAREN, P. (1984): *La vida en las escuelas*. México: Siglo XXI.

³ La bibliografía es podrá complementar amb altres referències de lectures donades a classe.

- MORIN, E. (1999): *Los siete saberes necesarios a la educación del futuro*. París: Unesco.
- POSTMAN, N. STENHOUSE, L. (1999): *Una nueva definición del valor de la escuela*. Barcelona: Octoedro.
- TADEU DA SILVA, T. (2001): *Espacios de identidad*. Barcelona: Octoedro.
- TORRES, C. (1977): *Entrevista a Paulo Freire*. México: Ediciones Guernica.
- ---- (1983): *La praxis educativa de Paulo Freire*. México: Ediciones Guernica.
- TORRES J. (1994): *Globalización e interdisciplinariedad*. Madrid: Morata.
- ---- (1996) *El currículum oculto*. Madrid: Morata.
- TOURANE, A. (2005): *Un nuevo paradigma*. Buenos Aires: Paidós.
- VEIGA-NIETO, A. (1997^a) (comp.): *Crítica pos-estructuralista y educación*. Barcelona: Laertes.
- YOUNG, R. (1993): *Teoría crítica de la educación y del discurso en el aula*. España: Paidós.
- VIÑAO FRAGO, A.: "Neoliberalismo y educación. Una nueva realidad y un nuevo discurso" en www.amydep.com
- WRIGLEY, T. (2004): "Política y práctica de un fenómeno global" en *Cuadernos de Pedagogía*, núm 339, pp. 52-59.